

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про енергетичну ефективність

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) вимога до екодизайну – вимога до продукту, що споживає енергію, чи до його проектування, спрямована на поліпшення його екологічних характеристик, або до надання інформації щодо екологічних аспектів цього продукту;

2) високоефективна когенераційна установка — когенераційна установка з високим коефіцієнтом корисної дії, яка забезпечує економію первинної енергії на рівні не нижче 10 відсотків порівняно з контрольними значеннями ефективності для окремого виробництва електричної і теплової енергії, які встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, а також дрібномасштабна когенераційна установка (з максимальною електричною потужністю від 50 кВт до 1 МВт) та мікрокогенераційна установка (з максимальною електричною потужністю до 50 кВт), які забезпечують економію первинної енергії;

3) високоефективна когенерація — комбіноване виробництво електричної та теплової енергії високоефективною когенераційною установкою;

4) екодизайн – інтеграція екологічних аспектів у процес розроблення продукту, що споживає енергію, з метою поліпшення екологічних характеристик такого продукту протягом всього його життєвого циклу;

5) економія енергії – обсяг скорочення споживання енергії, який визначається шляхом зіставлення обсягів споживання, вимірянних та/або розрахованих до та після впровадження енергоефективних заходів із забезпеченням нормалізації зовнішніх умов, які впливають на енергоспоживання;

6) енергетична ефективність – співвідношення між обсягом вироблених благ (результатів діяльності (функціонування), виробленої продукції (товарів, робіт, послуг) та енергії) і обсягом енергії, використаної для виробництва таких благ;

7) енергетичний аудит – процедура збору та аналізу інформації щодо енергетичних характеристик будівель або груп будівель, процесів виробництва товарів (надання послуг, виконання робіт), обладнання, транспорту, результатом якого є визначення та розрахунок економічно обґрунтованих рекомендацій щодо питомого скорочення споживання енергії або запобігання зростанню витрат енергії;

8) енергія – всі види палива та енергії, які використовуються в національній економіці, в тому числі природний газ, вугілля, нафта,

нафтопродукти, скраплений газ, відновлювані джерела енергії, теплова енергія, електрична енергія;

9) енергія, що використовується для задоволення неенергетичних потреб – паливно-енергетичні ресурси, використані як сировина в різних сферах промисловості;

10) енергетичний аудитор – фізична особа, яка отримала кваліфікаційний атестат та має право на здійснення енергетичного аудиту;

11) енергетичне маркування – написи, зображення та умовні позначки, розміщені на енергетичній етикетці або продукті, що споживає енергію, з метою інформування споживача про рівень ефективності використання енергії таким продуктом;

12) енергоефективні заходи – заходи, результатом реалізації яких є зниження питомих витрат енергії на одиницю вироблених благ (результатів діяльності (функціонування), виробленої продукції (товарів, робіт, послуг) та енергії);

13) енергопостачальна організація – суб'єкт господарювання, що здійснює постачання енергії споживачу відповідно до законодавства та договору (в тому числі електропостачальник, постачальник природного газу, тепlopостачальна організація);

14) ефективне централізоване тепlopостачання – система централізованого тепlopостачання, що використовує мінімум 50% відновлюваної енергії, або 50% скидної теплової, або 75% тепла когенерації, або 50% сукупності такої енергії та тепла;

15) інтелектуальна система обліку – система вимірювання та/або комерційного обліку споживання енергії, що забезпечує двосторонній обмін інформацією засобами електров'язку;

16) кінцеве споживання енергії – обсяг енергії, що постачається споживачам в сферах промисловості, транспорту, надання послуг, сільського господарства, та домогосподарствам за винятком енергії, яка постачається для процесів її перетворення або трансформації та власного споживання енергетичного сектору;

17) первинне споживання енергії – валовий (сукупний) обсяг спожитої енергії в країні за винятком енергії, що використовується для задоволення неенергетичних потреб;

18) первинний енергетичний ресурс – енергетичний ресурс, зосереджений у природних ресурсах, що не піддавався жодним штучним змінам чи перетворенням;

19) продукт, що споживає енергію (енергоспоживчий продукт) – продукт, який споживає енергію під час його використання, і введений в обіг та/або в експлуатацію, в тому числі елементи, що можуть бути частиною таких продуктів, які введені в обіг та/або в експлуатацію як окремі частини продукту і екологічні характеристики яких можуть бути незалежно оцінені;

20) ринок енергосервісу – система відносин, що виникають у зв'язку з придбанням замовниками енергосервісу послуг у виконавців енергосервісу;

21) розумні мережі – електричні мережі, що об'єднують в еконо

електропостачання та безвідмовності роботи енергетичної системи;

22) система енергетичного менеджменту – комплекс взаємопов'язаних елементів, що формують систему управління енергетичним споживанням, яка включає в себе організаційну структуру, функції управління, обов'язки та відповідальність, стратегію, процедури, процеси, ресурси для формування, впровадження, досягнення цілей енергетичної ефективності;

23) скидна тепла енергія – тепла енергія, яка є побічним продуктом основної діяльності суб'єкта господарювання;

24) споживач – фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа, що використовує енергію для власного споживання;

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Господарському кодексі України, Законах України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії», «Про тепlopостачання», «Про публічні закупівлі», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про енергетичну ефективність будівель».

Стаття 2. Предмет та сфера дії Закону

1. Цей закон регулює відносини, що виникають у сфері забезпечення енергетичної ефективності, та спрямований на посилення енергетичної безпеки, конкурентний та сталий економічний розвиток, збереження первинних енергетичних ресурсів та скорочення викидів парникових газів.

2. Сфера забезпечення енергетичної ефективності охоплює енергоефективні заходи, що здійснюються під час виробництва, транспортування, передачі, розподілу, постачання та споживання енергії.

Стаття 3. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Основними заходами державної політики в сфері забезпечення енергетичної ефективності є:

1) усунення регуляторних бар'єрів здійснення енергоефективних заходів;

2) зміцнення співробітництва між споживачами, виробниками, постачальниками енергії, виконавцями енергосервісу, державними органами та органами місцевого самоврядування з метою досягнення цілей та цільових показників у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

3) популяризація та використання вискоелективних технологій, систем енергетичного менеджменту, систем моніторингу споживання енергії;

4) стимулювання споживачів до використання енергії з відновлюваних джерел енергії;

5) законодавче впровадження фінансових та податкових механізмів стимулювання здійснення енергоефективних заходів, з урахуванням вимог Податкового кодексу України та Бюджетного кодексу України;

- 6) сприяння розвитку ринку енергосервісу;
- 7) сприяння розвитку ефективного централізованого тепlopостачання та високоефективної когенерації, сприяння доступу до енергосистеми електроенергії від високоефективної когенерації.

Стаття 4. Управління у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Управління у сфері забезпечення енергетичної ефективності у межах своїх повноважень здійснюють:

- 1) Кабінет Міністрів України;
- 2) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель;
- 3) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд);
- 4) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;
- 5) місцеві державні адміністрації;
- 6) органи місцевого самоврядування.

2. Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади:

- 1) забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- 2) організовує розроблення, затверджує та забезпечує виконання загальнодержавних програм розвитку сфери забезпечення енергетичної ефективності;
- 3) забезпечує розроблення і здійснення заходів щодо створення інфраструктури, матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для забезпечення енергетичної ефективності
- 4) видає у межах своїх повноважень нормативно-правові акти з питань забезпечення енергетичної ефективності;
- 5) здійснює інші повноваження, визначені законом.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель:

- 1) здійснює нормативно-правове регулювання у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель;
- 2) здійснює інформаційно-консультативне забезпечення з питань підвищення рівня енергетичної ефективності будівель;
- 3) подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів діяльності, затвердження державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, та видатків Державного бюджету на їх реалізацію;
- 4) здійснює інші повноваження, визначені законом.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних

ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд):

1) спрямовує та координує здійснення іншими центральними органами виконавчої влади заходів з питань забезпечення енергетичної ефективності (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд);

2) подає Кабінету Міністрів України пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів діяльності, затвердження державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд), та видатків Державного бюджету на їх реалізацію;

3) здійснює нормативно-правове регулювання у сфері забезпечення енергетичної ефективності (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд);

4) здійснює інформаційно-консультативне забезпечення з питань підвищення рівня енергетичної ефективності (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд);

5) здійснює інші повноваження, визначені законом.

5. Центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива:

1) розробляє державні цільові програми у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

2) разом із заінтересованими органами державної влади та органами місцевого самоврядування розробляє Національні плани дій з енергоефективності, здійснює моніторинг їх реалізації та звітує Кабінету Міністрів України про стан виконання цих планів;

3) сприяє впровадженню системи енергетичного менеджменту та енергетичного аудиту;

4) розробляє технічні регламенти у визначених сферах діяльності відповідно до Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»;

5) здійснює інші повноваження, визначені законом.

6. Інші центральні органи виконавчої влади:

1) здійснюють підготовку пропозицій щодо реалізації у відповідній галузі економіки державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, створюють організаційно-економічні механізми підтримки її реалізації;

2) відповідно до компетенції беруть участь у розробленні Національних планів дій з енергоефективності, виконанні заходів з підвищення енергетичної ефективності, здійсненні моніторингу їх реалізації та звітуванні Кабінету Міністрів України про стан виконання цих планів;

3) здійснюють інші повноваження, визначені законом.

7. Місцеві державні адміністрації:

1) розробляють проекти регіональних програм забезпечення енергоефективності та забезпечують їх виконання;

2) розробляють та вносять пропозиції до проектів державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

3) надають відповідним радам пропозиції щодо створення регіональних фондів для фінансової підтримки програм енергоефективності, енергоефективних проектів та заходів;

4) здійснюють інші повноваження, визначені законом.

8. Органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції:

1) розробляють та затверджують плани дій сталого енергетичного розвитку та адаптації до змін клімату;

2) затверджують місцеві програми забезпечення енергоефективності;

3) впроваджують системи енергетичного менеджменту (та моніторингу споживання енергії) в бюджетних установах;

4) створюють місцеві фонди для фінансової підтримки енергоефективних програм та планів дій сталого енергетичного розвитку та адаптації до змін клімату, енергоефективних проектів та заходів, та здійснюють контроль фінансування;

5) реалізують заходи з підвищення енергоефективності у відповідних населених пунктах, здійснюють контроль за виконанням таких заходів.

Стаття 5. Національна ціль з енергоефективності

1. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності спрямована на досягнення Національної цілі з енергоефективності, що встановлюється в Національному плані дій з енергоефективності.

2. Національна ціль з енергоефективності розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива. При розрахунку Національної цілі з енергоефективності враховуються вимоги актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства, національні цілі з енергоефективності країн – членів Енергетичного Співтовариства, положення цього Закону, інших заходів стимулювання енергоефективності.

Стаття 6. Національний план дій з енергоефективності

1. З метою досягнення Національної цілі з енергоефективності центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, розробляється Національний план дій з енергоефективності (далі - Національний план), який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України переглядає Національний план кожні три роки.

2. Національний план містить:

1) перелік енергоефективних заходів, зокрема в транспортуванні, передачі, розподілі та споживанні енергії та строки їх реалізації;

- 2) джерела фінансування енергоефективних заходів;
- 3) розрахунковий обсяг економії енергії при здійсненні енергоефективних заходів;
- 4) іншу інформацію відповідно до вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства.

3. Методика визначення розрахункового обсягу економії енергії при здійсненні енергоефективних заходів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд).

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, здійснює систематичний моніторинг виконання Національного плану та подає щороку до десятого числа другого місяця, що настає за звітним періодом, центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд), зведену інформацію про хід його виконання.

Порядок здійснення збору первинної інформації, моніторингу та оцінки виконання Національного плану визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд).

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, має право отримувати інформацію від органів державної влади, органів місцевого самоврядування та юридичних осіб, що відповідають за реалізацію заходів Національного плану, необхідну для виконання ним своїх повноважень відповідно до вимог цього Закону.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування надають звіти про результати виконання енергоефективних заходів центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, в порядку збору первинної інформації, моніторингу та оцінки виконання Національного плану.

Юридичні особи, що відповідають за реалізацію заходів Національного плану, надають звіти про результати виконання енергоефективних заходів центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів,

енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, щорічно до 15 березня року, наступного за звітним.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, подає Національний план кожні три роки до 30 квітня до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

7. Органи місцевого самоврядування можуть розробляти та затверджувати плани дій сталого енергетичного розвитку та адаптації до змін клімату, в якому містяться заходи, що повинні вживатись з метою досягнення цілей у сферах енергоефективності, енергетичного розвитку та адаптації до змін клімату, в тому числі щодо зменшення викидів діоксиду вуглецю, з урахуванням цілей Європейського Союзу у зазначених сферах.

Стаття 7. Стратегія термомодернізації будівель

1. Стратегія термомодернізації будівель розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України переглядає Стратегію термомодернізації будівель кожні три роки.

При розробці Стратегії термомодернізації будівель враховуються вимоги актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства, Закону України “Про енергетичну ефективність будівель”.

2. Стратегія термомодернізації будівель поширюється на житлові та нежитлові будівлі усіх форм власності та містить:

- 1) огляд стану будівель в країні, що може базуватися на основі відповідної статистичної вибірки;
- 2) визначення економічно доцільних підходів до впровадження енергоефективних заходів залежно від типу будівлі та кліматичної зони;
- 3) заходи стимулювання щодо термомодернізації будівель у разі їх економічної доцільності;
- 4) довгострокові цілі з реновації будівель, спрямовані на залучення інвестицій до сфери забезпечення енергетичної ефективності будівель;
- 5) розрахунок очікуваного обсягу економії енергії та інших результатів впровадження енергоефективних заходів.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, за результатами перегляду Стратегії термомодернізації будівель Кабінетом Міністрів України, подає її кожні три роки до 30 квітня до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

Стаття 8. Забезпечення енергетичної ефективності будівель центральних органів виконавчої влади

1. Кабінет Міністрів України встановлює цільовий показник економії енергії в будівлях центральних органів виконавчої влади (далі – цільовий показник економії енергії в будівлях).

Цільовий показник економії енергії в будівлях розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, та повинен становити не менш, ніж обсяг щорічної економії енергії, який можна було б отримати в результаті термомодернізації 1% загальної площі таких будівель на рік з метою приведення рівня енергетичної ефективності будівель у відповідність мінімальним вимогам до енергетичної ефективності, встановленим відповідно до Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

Методика розрахунку цільового показника економії енергії в будівлях центральних органів виконавчої влади розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства.

2. Будівлі, на які поширюється вимога по досягненню цільового показника економії енергії в будівлях, одночасно відповідають таким ознакам:

- 1) перебувають у державній чи комунальній власності;
- 2) в них розміщується апарат центральних органів виконавчої влади;
- 3) опалювана площа складає більше 250 квадратних метрів;
- 4) рівень енергетичної ефективності будівель станом на дату набрання чинності цим Законом не відповідає мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель, встановленим відповідно до Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

3. Вимога по досягненню цільового показника економії енергії в будівлях не поширюється на будівлі:

- 1) які віднесені до об'єктів культурної спадщини;
- 2) які використовуються під час богослужінь, релігійних обрядів і церемоній, навчання релігії;
- 3) які забезпечують діяльність Збройних сил України або інших органів державної влади, що забезпечують формування державної політики та реалізацію функцій із забезпечення національної безпеки та оборони.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, формує та оприлюднює базу даних будівель, які перебувають у власності, володінні, користуванні центральних органів виконавчої влади та в яких розміщується апарат центральних органів виконавчої влади (далі – база даних будівель). Доступ до бази даних будівель є безоплатним та забезпечується через офіційний веб-сайт центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

База даних будівель містить інформацію про площу будівель, показники та клас енергетичної ефективності будівель центральних органів виконавчої влади та іншу інформацію, визначену Кабінетом Міністрів України.

База даних будівель формується без урахування будівель, визначених у частині третій цієї статті.

Порядок формування, ведення, внесення змін до бази даних будівель, її оприлюднення та обміну інформації з базою даних енергетичних сертифікатів затверджується Кабінетом Міністрів України.

5. Центральні органи виконавчої влади надають центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, відомості, необхідні для формування бази даних будівель.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, щорічно до 30 травня формує план по підвищенню рівня енергоефективності в будівлях центральних органів виконавчої влади на наступний календарний рік із зазначенням джерел фінансування таких заходів.

План по підвищенню рівня енергоефективності в будівлях центральних органів виконавчої влади затверджується Кабінетом Міністрів України.

7. З метою виконання зобов'язань щодо досягнення цільового показника економії енергії в будівлях здійснюються такі заходи:

- 1) впровадження систем енергетичного менеджменту;
- 2) укладення договорів енергосервісу;
- 3) проведення термомодернізації будівель;
- 4) інші енергоефективні заходи.

8. Джерелами фінансування енергоефективних заходів, спрямованих на досягнення цільового показника економії енергії можуть бути:

- 1) кошти, передбачені законом про Державний бюджет України на відповідний рік;
- 2) кошти, залучені на безоплатній та безповоротній основі;
- 3) інші джерела не заборонені законодавством України.

9. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, здійснює моніторинг досягнення цільового показника економії енергії та подає щороку до 10 (десятого) числа другого місяця, що настає за звітним періодом, Кабінету Міністрів України зведену інформацію про результати.

Моніторинг стану досягнення цільового показника економії енергії в будівлях органів державної влади здійснюється у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

10. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про досягнення цільового показника економії енергії з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, Енергетичного Співтовариства кожні три роки до 30 квітня.

Стаття 9. Придбання енергоспоживчих продуктів (товарів) та послуг, пов'язаних зі споживанням енергії, а також придбання чи найм (оренда) будівель

1. У випадку здійснення центральними органами виконавчої влади закупівлі відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» енергоспоживчих продуктів (товарів) і послуг, для надання яких використовуються енергоспоживчі продукти, клас енергетичної ефективності таких продуктів (товарів) повинен відповідати максимальному класу енергетичної ефективності, встановленому нормативно-правовими актами у сфері енергетичного маркування або індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну.

2. Дія частини першої цієї статті не поширюється на випадки:

коли предметом закупівлі є енергоспоживчі продукти (товари) і послуги, для надання яких використовуються енергоспоживчі продукти, вартість яких є меншою вартості предмета закупівлі, визначеної в абзаці другому частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі»;

коли предметом закупівлі відповідно до Закону України «Про особливості здійснення закупівель товарів і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони» є енергоспоживчі продукти (товари) і послуги, для надання яких використовуються енергоспоживчі продукти;

наявності підстав, що підтверджують економічну та технічну недоцільність застосування частини першої цієї статті на момент придбання відповідних продуктів (товарів) і послуг.

Підтвердження економічної та технічної недоцільності придбання енергоспоживчих продуктів (товарів), які відповідають максимальному класу енергетичної ефективності або індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну, чи придбання послуг, для надання яких використовуються такі продукти (товари), здійснюється у порядку та відповідно до методичних рекомендацій, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд).

3. У випадку придбання чи укладення договорів найму (оренди) будівель центральними органами виконавчої влади, предметом таких договорів можуть бути виключно будівлі, які відповідають мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель.

4. Дія частини третьої цієї статті не поширюється на випадки:

придбання та найму (оренди) будівель з метою їх реконструкції або знесення;

придбання будівель з метою їх подальшого продажу без використання для власних потреб;

придбання та найму (оренди) будівель, що є об'єктами культурної спадщини;

наявності підстав, що підтверджують економічну та технічну недоцільність її застосування на момент придбання чи укладення договорів найму (оренди) будівель.

Підтвердження економічної та технічної недоцільності придбання чи укладення договорів найму (оренди) будівель, які відповідають мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель, здійснюється у порядку, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

5. Розробка та затвердження примірних специфікацій щодо проведення закупівель енергоспоживчих продуктів (товарів) чи послуг, для надання яких використовуються енергоспоживчі продукти, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері публічних закупівель.

6. Замовники зобов'язані оцінити можливість укладення довгострокових енергосервісних договорів у разі закупівлі послуг з постачання електричної енергії, теплової енергії, гарячої води та газу.

Оцінка можливості укладення довгострокових енергосервісних договорів здійснюється відповідно до методики, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель.

Стаття 10. Вимоги до екодизайну продуктів, пов'язаних із споживанням енергії

1. Для енергоспоживчих продуктів можуть встановлюватися вимоги до екодизайну, яким такі продукти повинні відповідати під час їх введення в обіг та/або в експлуатацію на підставі технічних регламентів.

2. Вимоги до екодизайну енергоспоживчих продуктів та межі для визначення цих вимог устанавлюються технічними регламентами на основі відповідних актів законодавства Європейського Союзу.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, здійснює інформування:

1) виробників та імпортерів енергоспоживчих продуктів про вимоги до екодизайну таких продуктів;

2) суб'єктів господарювання, які виробляють енергоспоживчі продукти, зокрема суб'єктів мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва про можливості та доцільність впровадження екологічно обґрунтованих підходів, у тому числі енергоефективних заходів, на етапі проектування таких продуктів;

3) споживачів про переваги використання енергоспоживчих продуктів, які відповідають вимогам екодизайну.

4. Оцінка відповідності вимогам до екодизайну здійснюється у порядку, визначеному Законом України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності».

Стаття 11. Забезпечення щорічного скорочення постачання енергії

1. Цільовий показник щорічного скорочення постачання енергії розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Цільовий показник щорічного скорочення постачання енергії розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, та повинен становити не менше ніж 0,7% від сукупного річного обсягу продажу енергії споживачам енергопостачальними організаціями, усередненого за період з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2014 року.

Методика визначення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії (крім теплової енергії) розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд), з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства.

Методика визначення цільового показника щорічного скорочення постачання теплової енергії розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства, Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

2. Обсяги продажу енергії у сфері транспорту не враховуються під час розрахунку та встановлення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії, зазначеного в частині першій цієї статті.

Під час розрахунку та встановлення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії в частині скорочення постачання теплової енергії, рівень споживання теплової енергії повинен бути приведений до єдиних кліматологічних показників, а також повинне бути врахованим дотримання температурного графіка регулювання теплової мережі.

3. Досягнення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії забезпечується шляхом здійснення організаційно-економічних та правових заходів підвищення енергоефективності, спрямованих на питомих

скорочення споживання енергії кінцевими споживачами енергії відповідно до Національного плану.

4. До організаційно-економічних та правових заходів підвищення енергоефективності належить:

1) розроблення та виконання державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

2) удосконалення правових засад оподаткування енергії та викидів вуглецевого газу, з урахуванням вимог Податкового кодексу України;

3) надання державної допомоги (підтримки) з метою стимулювання запровадження енергоефективних заходів та зменшення споживання енергії споживачами у відповідності до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

4) прийняття стандартів, норм та правил щодо підвищення енергетичної ефективності товарів та послуг, включаючи будівлі та транспортні засоби (крім випадків, коли прийняття таких стандартів, норм і правил є обов'язковим відповідно до вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства);

5) запровадження енергетичного маркування (крім випадків здійснення енергетичного маркування відповідно до вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства) та екодизайну;

6) навчання та консультування з питань енергоефективності, результатом якого є стимулювання запровадження енергетичного менеджменту, використання енергоефективних технологій та зменшення споживання енергії споживачами;

7) інші заходи, результатом яких є забезпечення щорічної економії енергії при постачанні енергії.

5. Моніторинг та оцінка результатів застосування організаційно-економічних та правових заходів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, з використанням статистичних даних та даних, отриманих в порядку здійснення збору первинної інформації, моніторингу та оцінки виконання Національного плану.

Моніторинг та оцінка результатів застосування організаційно-економічних та правових заходів здійснюється на принципах прозорості, суттєвості та недопущення подвійного врахування економії енергії від заходів.

При оцінці досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії до розрахунку може включатися економія енергії, досягнута в результаті впровадження енергоефективних заходів, впроваджених з 31 грудня 2008 року, що впливають на скорочення споживання енергії до 2020 року, та можуть бути виміряні та оцінені.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних

видів палива, оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію щодо досягнення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії протягом звітного року.

7. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, кожні три роки до 30 квітня повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про досягнення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії протягом трирічного періоду, що передує року, в якому подається відповідне повідомлення.

Стаття 12. Енергетичний аудит та системи енергетичного менеджменту

1. Енергетичний аудит здійснюється енергетичним аудитором, кваліфікація якого підтверджена в установленому порядку.

Енергетичний аудит може здійснюватися особою, що перебуває у трудових відносинах з підприємством, установою, організацією, в якій здійснюється енергетичний аудит, крім випадків, коли проведення енергетичного аудиту є однією з умов отримання державної підтримки.

У випадку, коли проведення енергетичного аудиту є однією з умов отримання державної підтримки, енергетичний аудит здійснюється енергетичним аудитором, який є незалежним та не має конфлікту інтересів.

Для цілей цього Закону конфліктом інтересів вважається наявність у енергетичного аудитора приватного інтересу у результатах енергетичного аудиту, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття ним рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час проведення енергетичного аудиту.

2. За результатами здійснення енергетичного аудиту складається звіт з енергетичного аудиту.

3. Енергетичний аудит здійснюється на договірних засадах.

Істотними умовами договору про проведення енергетичного аудиту є:

- 1) строк та вартість енергетичного аудиту;
- 2) підтвердження відсутності конфлікту інтересів у енергетичного аудитора і зобов'язання повідомити замовника у разі виникнення конфлікту інтересів;
- 3) порядок проведення енергетичного аудиту;
- 4) порядок отримання енергетичного аудиту;
- 5) порядок визначення та компенсації шкоди, яка може бути заподіяна енергоаудитором внаслідок неякісного та/або несвоєчасного виконання покладених на нього функцій і обов'язків або у разі надання недостовірних результатів енергетичного аудиту;
- 6) умова щодо звільнення від відповідальності енергоаудитора у разі надання замовником енергетичного аудиту недостовірних даних, що спричинили спотворення результатів такого енергетичного аудиту.

4. Процедура здійснення енергетичного аудиту та вимоги до неї встановлюються національними стандартами, гармонізованими з міжнародними стандартами.

5. Підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичного аудиту, проводиться кваліфікаційними комісіями. Кваліфікаційні комісії створюються установами та організаціями, які були акредитовані у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Порядок підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичних аудитів та кваліфікаційні вимоги до енергетичних аудиторів, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, формує, веде та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті базу даних енергетичних аудиторів.

Порядок формування, ведення та оприлюднення бази даних енергетичних аудиторів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд).

7. Енергетичні аудитори під час провадження своєї діяльності мають право:

1) самостійно обирати форми і методи проведення енергетичного аудиту відповідно до національних стандартів, гармонізованих з міжнародними стандартами;

2) отримувати від замовника енергетичного аудиту необхідні документи та інформацію для проведення енергетичного аудиту;

3) страхувати свою професійну відповідальність відповідно до законодавства.

8. Енергетичні аудитори під час провадження своєї діяльності зобов'язані:

1) дотримуватися вимог цього Закону та інших нормативно-правових актів, стандартів, технічних регламентів, норм і правил у сфері енергетичної ефективності, принципів незалежності;

2) зберігати в таємниці інформацію, отриману під час провадження своєї діяльності, не розголошувати відомості, що становлять предмет комерційної таємниці, і не використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб, дотримуватися вимог законодавства про захист персональних даних;

3) відповідати перед замовником енергетичного аудиту за порушення умов договору відповідно до договору та закону.

9. Суб'єкти великого підприємництва, а також інші суб'єкти господарювання у випадку отримання державної підтримки на здійснення енергоефективних заходів, зобов'язані проводити енергетичний аудит кожні чотири роки, починаючи з дати проведення останнього енергетичного аудиту. Перший енергетичний аудит проводиться протягом трьох років з дня введення

в дію цього Закону або до отримання державної підтримки. У випадку не проведення обов'язкового енергетичного аудиту суб'єкти великого підприємництва несуть відповідальність відповідно до закону.

Суб'єкти великого підприємництва звільняються від обов'язку проведення енергетичного аудиту у разі запровадження системи енергетичного або екологічного менеджменту, яка сертифікована відповідно до гармонізованих європейських та міжнародних стандартів та яка передбачає проведення енергетичного аудиту.

10. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, забезпечує:

- 1) оприлюднення та доступ споживачів до інформації про порядок та особливості підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичного аудиту;
- 2) доступність та популяризацію переваг енергетичних аудитів;
- 3) організаційне та методичне забезпечення функціонування систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах органів місцевого самоврядування та органів державної влади.

11. Сертифікація енергетичної ефективності як вид енергетичного аудиту, діяльність фахівців з аудиту енергетичної ефективності будівель та професійна атестація осіб, які мають намір провадити діяльність із сертифікації енергетичної ефективності, незалежний моніторинг енергетичних сертифікатів здійснюються у порядку та з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про енергетичну ефективність будівель».

12. Сертифікація систем енергетичного або екологічного менеджменту здійснюється установами, акредитованими національним органом України з акредитації.

13. З метою підтримки ініціатив щодо енергоефективності, проведення енергетичних аудитів і підтримки здійснення заходів з підвищення рівня енергетичної ефективності суб'єктами мікро-, малого та середнього підприємництва можуть впроваджуватися державні цільові економічні програми енергоефективності.

Стаття 13. Інтелектуальні системи обліку енергії

1. Оператор системи передачі, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», оператор газотранспортної системи, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» (далі – оператори передавальних систем), оператори системи розподілу, що здійснюють свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», оператори газорозподільної системи, що здійснюють свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» (далі – оператори розподільних систем) на підставі оцінки

технічної можливості та економічної доцільності встановлення інтелектуальних систем обліку вживають заходи щодо встановлення інтелектуальних систем обліку, які надають точну (достовірну) інформацію про фактичне споживання енергії, в тому числі за часовими періодами.

2. Порядок оцінки технічної можливості та економічної доцільності встановлення інтелектуальних систем обліку операторами передавальних систем та операторами розподільних систем затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива (крім питань забезпечення енергоефективності будівель та інших споруд).

3. Стимулювання встановлення інтелектуальних систем обліку операторами передавальних систем та операторами розподільних систем може здійснюватися шляхом вжиття таких заходів:

1) надання державної підтримки заходів із встановлення інтелектуальних систем обліку у відповідності до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

2) встановлення цін/тарифів Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, які стимулюватимуть впровадження інтелектуальних систем обліку;

3) здійснення інших заходів, передбачених законодавством.

Стаття 14. Стимулювання енергоефективності в сфері передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу

1. Оператори передавальних систем та оператори розподільних систем здійснюють оцінку потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

За результатами проведеної оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії оператори передавальних систем та оператори розподільних систем визначають заходи із підвищення енергоефективності відповідних систем.

2. Заходи із підвищення енергоефективності відповідних систем можуть бути включені до інвестиційних програм/планів розвитку відповідних систем виходячи з технічної можливості та економічної доцільності.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, розглядає інвестиційні програми/плани розвитку операторів передавальних систем та операторів розподільних систем, з урахуванням заходів з підвищення енергоефективності відповідних систем.

3. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, в межах компетенції забезпечує:

- 1) стимулювання участі споживачів, які мають можливість керувати своїм споживанням, в оптовому та роздрібному ринках електричної енергії;
- 2) стимулювання доступу та участі споживачів електричної енергії, які мають можливість керувати своїм навантаженням у ринках балансування, резервування, допоміжних та інших послуг з урахуванням технологічних обмежень;
- 3) відповідність вартості послуг з передачі та розподілу електричної енергії економії коштів, отриманій внаслідок впровадження енергоефективних заходів у електричних мережах в том числі, але не виключно внаслідок інвестицій у електричні мережі чи застосування більш оптимального режиму експлуатації електричних мереж та/або внаслідок заходів з управління попитом та приєднання розподіленої генерації;
- 4) стимулювання впровадження розумних мереж шляхом встановлення системи економічного заохочення для операторів передавальних систем та операторів розподільних систем.

Стаття 15. Заохочення ефективності в сфері теплопостачання

1. Органи місцевого самоврядування розробляють схеми теплопостачання міст та інших населених пунктів України, у порядку встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, на основі оптимального поєднання централізованих та автономних систем теплопостачання, з використанням методу аналізу витрат і вигід. Схема теплопостачання визначає економічно ефективний варіант постачання теплової енергії, який сприяє наближенню існуючої системи до показників ефективного централізованого теплопостачання, сприяє зменшенню обсягу використання енергетичних ресурсів для виробництва, транспортування та постачання одиниці теплової енергії споживачам.

2. Оцінка потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання є окремим розділом схеми теплопостачання, розробляється на підставі аналізу витрат і вигід та містить зокрема:

- 1) опис і карту території з зазначенням існуючих та потенційних об'єктів споживання теплової енергії, існуючої та запланованої інфраструктури централізованого теплопостачання, потенційних джерел теплової енергії, в тому числі промислових установок або інших об'єктів, які генерують скидну теплову енергію;
- 2) оцінку енергетичного та технічного потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання;
- 3) розрахунок цілі з економії первинної енергії;
- 4) оцінку місцевих, регіональних, державних та міжнародних програм підтримки постачання теплової енергії із зазначенням, за наявності, потенційної частки безповоротної допомоги.

3. Органи місцевого самоврядування направляють схеми теплопостачання до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та

Севастопольської міських держадміністрацій для врахування їх при розробці регіональних програм модернізації систем теплопостачання.

4. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації кожні три роки до 1 квітня формують зведений звіт про потенціал застосування ефективного централізованого теплопостачання, визначений органами місцевого самоврядування при складанні схем теплопостачання, та направляють його до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

Форма звіту та порядок його надання затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, формує національний звіт з комплексної оцінки потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

6. Кабінет Міністрів України на підставі національного звіту з комплексної оцінки потенціалу застосування ефективного централізованого теплопостачання може розробляти та затверджувати державні програми, впроваджувати фінансові чи регуляторні механізми стимулювання впровадження ефективних систем теплопостачання та використання скидної теплової енергії.

Стаття 16. Енергосервіс

1. Для здійснення енергоефективних та інших заходів, спрямованих на скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням та/або витратами, які існували б за відсутності таких заходів, фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа може укласти енергосервісний договір. Оплата енергосервісу за енергосервісним договором здійснюється за рахунок суми (або її частини) скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням (витратами) за відсутності таких заходів.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, створює умови для розвитку ринку енергосервісу.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, створює умови для розвитку ринку енергосервісу та доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва до цього ринку шляхом:

1) поширення інформації щодо:

- наявних енергосервісних договорів та істотних умов енергосервісних договорів;

- фінансових інструментів (грантів, кредитів) та інших механізмів, спрямованих на стимулювання здійснення енергосервісу;
- практики здійснення енергосервісу, що включає виконання аналізу вигод та витрат;

2) формування, оприлюднення та постійного оновлення переліку виконавців енергосервісу, або створення інформаційної системи, в якій зазначатимуться відомості щодо виконавців енергосервісу;

3) підтримки органів державної влади та органів місцевого самоврядування під час закупівель енергосервісу;

4) сприяння залученню незалежних ринкових посередників, що стимулюватимуть споживачів і виконавців енергосервісу до укладення енергосервісних договорів.

4. Енергопостачальним організаціям, операторам розподільних систем, теплотранспортуючим організаціям забороняється вживати будь-яких заходів, що перешкоджають здійсненню енергосервісу та інших енергоефективних заходів, стримують розвиток ринків енергосервісу та інших енергоефективних заходів, в тому числі шляхом порушення строків видачі технічних умов на підключення (приєднання) до мереж, зловживання монополієм становищем, недобросовісної конкуренції, створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції, досягнення неправомірних переваг у конкуренції відповідно до Господарського кодексу України.

Стаття 17. Популяризація та стимулювання підвищення рівня енергоефективності серед споживачів

1. Стимулювання споживачів до впровадження енергоефективних заходів здійснюється шляхом:

- 1) надання державної підтримки (допомоги);
- 2) забезпечення доступу до фінансування, в тому числі грантів, субсидій, здешевлення кредитів на здійснення енергоефективних заходів, відшкодування частини вартості енергоефективних заходів, надання безповоротної фінансової та технічної допомоги;
- 3) поширення інформації та здійснення інформаційно-освітніх заходів щодо підвищення рівня енергоефективності;
- 4) реалізації та популяризації пілотних проектів;
- 5) стимулювання зміни режиму споживання енергії на робочому місці;
- 6) заохочення до впровадження інтелектуальних систем обліку енергії.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, забезпечує:

- 1) доступність інформації про існуючі механізми, фінансові та правові умови підвищення рівня енергетичної ефективності серед споживачів, суб'єктів архітектурної діяльності, енергетичних та екологічних аудиторів;

2) поширення інформації серед банків та інших фінансових установ про можливості участі у фінансуванні енергоефективних заходів і проектів, включаючи участь у державно-приватному партнерстві;

3) встановлення умов для постачальників енергії щодо надання споживачам актуальної інформації та рекомендацій з питань підвищення рівня енергетичної ефективності;

4) поширення за участі інших осіб інформації та здійснення інформаційно-освітніх заходів з метою інформування населення про переваги та практику здійснення енергоефективних заходів;

5) здійснює оцінку та, за необхідності, формування та надання Кабінету Міністрів України пропозицій щодо вжиття заходів із усунення регуляторних бар'єрів у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Стаття 18. Фонд енергоефективності

1. З метою підтримки ініціатив щодо енергоефективності, впровадження інструментів стимулювання і підтримки здійснення заходів з підвищення рівня енергетичної ефективності будівель та енергозбереження утворюється Фонд енергоефективності, який діє відповідно до Закону України «Про Фонд енергоефективності».

2. З метою реалізації державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності можуть створюватися інші фонди.

Стаття 19. Відповідальність за порушення законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Особи, винні в порушенні вимог законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності, несуть відповідальність відповідно до закону.

2. У випадку перешкоджання здійсненню енергосервісу енергопостачальними організаціями, операторами розподільних систем, теплотранспортуючими організаціями виконавці енергосервісу чи замовники енергосервісу можуть звертатися до відповідного органу ліцензування з вимогою про усунення порушень законодавства та ліцензійних умов.

Стаття 20. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом, крім статті 6, яка вводиться в дію через 15 місяців з дня набрання чинності цим Законом.

До дня введення в дію частин п'ятої-сьомої статті 11, енергетичним аудитором вважається особа, яка проводить енергетичний аудит.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про енергозбереження» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 30, ст. 283 із наступними змінами).

3. Пункт «а» частини першої статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170) доповним новим підпунктом 23 в редакції:

“23) впровадження систем енергетичного менеджменту;”;

в абзаці другому частини першої статті 7 Закону України “Про теплопостачання”(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 28, ст.373) слова та цифри “має бути не менше 5-7 років” замінити словами та цифрою “становить не менше 10 років”;

в абзаці першому частини першої статті 22 Закону України “Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 51, ст.833) після слів і знаків ““Про державне регулювання у сфері комунальних послуг”” додати слова і знаки “, ”Про енергетичну ефективність””;

пункт 2 частини першої статті 7 Закону України “Про енергетичну ефективність будівель” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 33, ст.359) викласти в такій редакції: “будівель державної власності, в яких розміщені органи державної влади, що займають понад 250 квадратних метрів опалювальної площі, та які часто відвідують громадяни.”

пункт 3 частини першої статті 7 Закону України “Про енергетичну ефективність будівель” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 33, ст.359) викласти в такій редакції: “будівель державної та/або комунальної власності, в яких розміщені органи місцевого самоврядування, що займають понад 250 квадратних метрів опалювальної площі, та які часто відвідують громадяни.”

частини п'яту статті 7 Закону України “Про енергетичну ефективність будівель” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 33, ст.359) викласти в такій редакції:

“5. Сертифікація енергетичної ефективності будівель державної власності, в яких розміщені органи державної влади, що займають понад 250 квадратних метрів опалювальної площі, та які часто відвідують громадяни, здійснюється на договірних засадах та за рахунок замовника термомодернізації.

Сертифікація енергетичної ефективності будівель державної та/або комунальної власності, в яких розміщені органи місцевого самоврядування, що займають понад 250 квадратних метрів опалювальної площі, та які часто відвідують громадяни, здійснюється на договірних засадах та за рахунок замовника термомодернізації.”

у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до N 51, ст. 1122):

доповнити Кодекс статтею 98-1 такого змісту:

“Стаття 98-1. Порушення вимог законодавства щодо проведення обов'язкового енергетичного аудиту

Порушення суб'єктами великого підприємництва вимог Закону України “Про енергетичну ефективність” щодо проведення обов'язкового енергетичного аудиту,

тягне за собою накладення штрафу на таких суб'єктів у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян”.

4. Кабінету Міністрів України:

протягом року з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити розробку нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

забезпечити розробку нормативно-правового акта щодо стимулювання впровадження високоефективної когенерації;

забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом, а також прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону.

5. Операторам передавальних систем та операторам розподільних систем протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом здійснити першу оцінку потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

**Голова
Верховної Ради України**